

پیشگفتار مترجمان

به نام خداوند جان‌آفرین حکیم سخن در زبان‌آفرین

خدا را سپاس می‌گزاریم که موفق شدیم اثری را از یک زبان‌شناس ایرانی ترجمه کنیم که بسیار زود هنگام از دست ما رفت. این پژوهش ارزنده توصیفی از صوت‌شناسی زبان فارسی در چهارچوب نظری خاصی است که نمونه آن را تاکنون به زبان فارسی نداشته‌ایم، گو اینکه می‌بایستی سالها پیش به زبان فارسی برگردانده می‌شد، البته باید اذعان کرد که علت این دیرکرد، مشکلات مفهومی و نوشتاری‌ای بوده که ترجمه آن در سر راه مترجم قرار می‌داده است. علی‌هذا در این پیشگفتار، نکات زیر قابل توجه است:

۱. در برگردان مطالب، شیوه این بوده است که به سود خواننده و برای درک بهتر مفاهیم گاهی به توضیحات اضافی متوسل شویم. این عمل ممکن است در مواردی اطناب ممل یا عدم وفاداری به اصل را به ذهن متبادر کند. اما با عنایت به طبیعت بیان‌گونه متن که نوعی ارجاعی است (referential genre)، و در آن ارسال پیام بر شیوایی و زیبایی صورت و سبک تقدم دارد، کوشش کرده‌ایم ترجمه‌ای مفهومی به دست دهیم.

۲. گزینش معادل‌های دقیق و رسا که یکی از دشواریهای مهم ترجمه تخصصی و فنی است بر اهل اصطلاح پوشیده نیست. در برگردان این کتاب سعی کرده‌ایم رسایی متون و دقت اصطلاحات به‌کار گرفته شده را فدای زیبایی ظاهری یا نو بودن آنها نکنیم. بنابراین گاهی به‌ناچار یک واژه را با استفاده از دو معادل تقریباً هم‌معنا با بهره‌گیری از «و»، یا قرار دادن دومی در پرانتز به فارسی برگردانده‌ایم. این کار به گمان ما دو فایده می‌تواند داشته باشد: نخست اینکه، خواننده مطلب را بهتر درک می‌کند و دوم اینکه، هرکدام از دو معادل که با پسند خواننده و هاضمه زبان فارسی سازگاری بیشتری داشته باشد جا می‌افتد و در کاربردهای آتی دیگر به تکرار دو معادل نیازی پیش نخواهد آمد. این یادآوری لازم است که بخش کمی از معادلها از واژه‌های پذیرفته و تثبیت شده‌اند و بقیه به دست مترجمان بر ساخته شده‌اند. فهرست معادلها در انتهای کتاب جهت مراجعه خوانندگان به ترتیب الفبا (انگلیسی به فارسی و فارسی به انگلیسی) داده شده است.

۳. تعبیرات آوانگاشته فارسی همراه با علائم صوتی و نوایی در بالا و پایین تعبیرات به‌ناچار عیناً مانند اصل آنها در کتاب آورده شده‌اند، اما سعی شد تا آنجا که به فهم مطلب آسیبی نرسد کلیه مشخصه‌های مربوط به آوانگاشته‌ها (حتی علائم اختصاری) را هم به رسم‌الخط فارسی بنویسیم یا برگردانیم؛ البته با توجه به طبیعت رسم‌الخط زبان فارسی برخی از نشانها به خصوص کشش که در متن لاتین با یک یا چند «و» می‌آید، ما را در خصوص معادل‌های فارسی با مشکل مواجه می‌کند. متأسفانه اغلب کتابهای تألیفی و ترجمه‌ای (به‌ویژه در زمینه‌های علمی) در زبان فارسی به نثر مخلوط یا به اصطلاح ماکارونیک (در هیئت بخشی فارسی همراه با تعبیرات و یا مثالهای انگلیسی یا زبانهای خارجی دیگر) نگاشته شده‌اند که مطلقاً با هاضمه زبان فارسی سازگاری ندارد و فهم مطلب را مشکل می‌کند و نوشته را کره‌المنظر جلوه می‌دهد. مترجمان به قدر بایسته کوشیده‌اند که در حد ممکن کتاب ترجمه‌گونه و یا به اصطلاح گرده‌برداری شده به نظر نرسد.

۴. نویسنده و زبان‌شناس فقید این اثر ارزنده، کتاب را به زبان انگلیسی که زبان مادری‌اش نبوده به رشته تحریر کشیده است که طبعاً از بسیاری از جهات با نوشته یک نفر انگلیسی‌زبان تفاوت‌هایی دارد. مترجمان، بنا به حکم وفاداری در ترجمه، در زبان و سبک ارائه مطالب تغییری نداده‌اند. ضمن پذیرش عیوب و کاستیهایی که حتماً در ترجمه وجود خواهد داشت، قطعاً خوانندگان فرهیخته ما عیب یا هنری را که جنبه تألیفی در اصل متن داشته باشد به پای مترجمان (گردن باریک!) نخواهند گذاشت. مترجمان از هرگونه نقد و پیشنهادی بر این اثر صمیمانه استقبال خواهند کرد. اثری که نقد نشود غث و سمین آن ناشناخته خواهد ماند. اگر عمری باشد (که خدا داند) و کتاب به چاپهای بعدی برسد این نقدها و پیشنهادهای بدون شک اثرگذار خواهند بود.

در خاتمه بر خود لازم می‌دانیم که صمیمانه از جناب آقای محمود ظریف و سرکار خانم میچکا کتاب‌الله‌زاده که در امر ویرایش و آماده‌سازی فنی کتاب زحمت بسیار کشیدند و آن را به صورت مطلوب فعلی درآوردند سپاسگزاری کنیم. سرانجام ترجمه این اثر را به روان پاک دکتر جلیل توحیدی تقدیم می‌داریم. روانش شاد باد که انسانی نیک‌نهاد بود.

به راه می‌کده حافظ خوش از جهان رفتی   دعای اهل دلت باد مونس دل پاک

و علیه التکلان

بهار ۱۳۸۷

لطف‌الله یارمحمدی و محمدرضا پرهیزگار

پیشگفتار مؤلف

اثر حاضر به علت به‌کارگیری انگاره‌ای نظری که در فصل اول شرح آن رفته دیدگاه گسترده‌تری از پدیده آهنگ ارائه داده است. علاوه بر توضیح نظریه، فصل اول هدفهای تحقیق همراه با خلاصه‌ای از پژوهشهای پیشین در باب آهنگ زبان فارسی، ویژگیهای پیکره تحقیق، شگردهای توصیف و بالاخره نظام نشانه‌گذاری موردنظر را بحث کرده است.

نقش کاربردی مشخصه زیروبمی در فصل دوم مورد مذاقه قرار گرفته، حال آنکه فصل سوم به مشخصه‌های نوایی و پیرازبانی پرداخته است که از عوامل مؤثر و مربوط به بررسی آهنگ در زبان فارسی به‌شمار می‌آیند.

رابطه برخی از زمینه‌های بین آهنگ و نحو در فصل چهارم بررسی شده و تأثیرات مشخصه‌های نوایی و پیرازبانی همراه با دیگر پدیده‌های غیرزنجیری بر معنای گفته‌ها در فصل پنجم یعنی فصل آخر مورد عنایت قرار گرفته است.

کتاب دارای دو پیوست است. اولی صوت‌نگاره‌های نواخته‌های مشروح در فصل دوم را همراه با توضیحاتی در باب ابزارهای به‌کار گرفته شده به نمایش گذاشته، حال آنکه در پیوست دوم دو متن آوانگاشته به منظور روشن‌سازی بهتر توصیفهای مندرج در کتاب آورده شده است.

کتابنامه به دو بخش تقسیم شده است: اولی شامل فهرست آثاری است که به آنها در کتاب ارجاع داده شده است و دومی حاوی فهرست منابع تکمیلی است.

این کتاب در اصل به عنوان پایان‌نامه دکتری به دانشگاه لندن تسلیم شد. از آن هنگام تاکنون تغییرات جزئی چندی در آن داده شده است.

در طول پژوهش این اثر از تشویق و راهنماییهای ارزنده استاد راهنمای پایان‌نامه، خانم واترسن، برخوردار بوده‌ام و بیشترین سپاس صمیمانه خویش را به حضور ایشان تقدیم می‌دارم.

جلیل توحیدی

فرانکفورت / ماین

فوریه ۱۹۷۴